

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description) เป็นแนวทางสำคัญ โดยอาศัยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) วิเคราะห์ข้อมูลเอกสารที่เป็นหลักฐาน ซึ่งประมวลจาก หลักฐานชั้นต้น (Primary Sources) และหลักฐานชั้นรอง (Secondary Sources) เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามเหตุผล และความถูกต้องใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงในเวลานั้นอย่างมากที่สุด

ในการศึกษานอกจากศึกษาจากตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังใช้เครื่องมือในการศึกษาอย่างอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และการบันทึกภาพ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ด้วย

แหล่งข้อมูล

เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเรื่องราวที่เน้นวิวัฒนาการของการจัดดอกไม้ไทย ที่เป็น “ชิ้นงาน” ซึ่งเอกสารหรือหลักฐานทางราชการอาจมิได้กล่าวถึงเท่าใดนัก ดังนั้นจึงให้ความสำคัญกับหลักฐานประเภท ภาพเขียน ภาพถ่าย วรรณกรรม ตลอดจนบันทึกร่วมสมัยจากผู้สนใจเฉพาะด้าน แหล่งที่จะค้นคว้าข้อมูลที่สำคัญคือ

- หอจดหมายเหตุแห่งชาติ
- หอสมุดแห่งชาติ
- สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สำนักหอสมุด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักหอสมุด สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
- หอสมุด โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย
- กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง
- สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
- วิทยาลัยในวังหญิง
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้พิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์และสามารถให้ข้อมูลได้โดยตรงในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ผู้ประกอบอาชีพจัดดอกไม้
 - 1.1 ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร 3 คน
 - 1.2 ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ 3 คน
2. ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้แก่
 - 2.1 คุณสรรัชต์ เทียมทวีสิน
ผู้อำนวยการกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง
 - 2.2 คุณเพ็ญศรี เจียวมีส่วน
ผู้อำนวยการวิทยาลัยในวังหญิง
 - 2.3 อาจารย์ชุมสาย สวนศิริ
ข้าราชการบำนาญ แผนกพระราชฐานชั้นใน กองวัง สำนักพระราชวัง
 - 2.4 อาจารย์ชาญ แจงสมบุรณ์
ผู้เชี่ยวชาญในการจัดดอกไม้ สำนักพระราชวัง
 - 2.5 คุณเบญจพร โดเมศร์
ข้าราชการฝ่ายสนมพลเรือน แผนกดอกไม้สด สำนักพระราชวัง
3. ผู้มีความรู้ความสนใจศึกษาค้นคว้าด้านการจัดดอกไม้ไทย จำนวน 5 คน ได้แก่
 - 3.1 รองศาสตราจารย์ มณีรัตน์ จันทนะพะลิน
อาจารย์ประจำภาควิชาคหกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
ผู้อำนวยการในดำเนินงานใบตอง เครื่องแขวน และงานมาลัย
 - 3.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทนา สุวรรณมาลี
อาจารย์ประจำวิชาคหกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
ผู้อำนวยการในดำเนินงานมาลัย และงานพุ่ม-พานดอกไม้สด
 - 3.3 อาจารย์สุนิสา ปิ่นเจริญ
อาจารย์ประจำวิชาดอกไม้สด วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่
ผู้อำนวยการงานในदानแกะสลักผักผลไม้
 - 3.4 อาจารย์พิทักษ์ หังสาจะระ
ประธานชมรมนักจัดดอกไม้มืออาชีพแห่งประเทศไทย
 - 3.5 อาจารย์กิริติ ชนา
ผู้เชี่ยวชาญการจัดดอกไม้สากล แคลิฟอร์เนียสตูดิโอ

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) ใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีความรู้ความสนใจศึกษาค้นคว้าด้านการจัดดอกไม้ไทย ขอคำถามเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ทักษะคิด ความสนใจ ปัญหา รวมทั้งการเปลี่ยนแปลง และสภาพปัจจุบันของการจัดดอกไม้ไทย บันทึกรายละเอียดที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อช่วยความจำ และได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้อง
2. กล้องถ่ายภาพเพื่อบันทึกภาพเป็นหลักฐาน และประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. เครื่องบันทึกเสียง สำหรับบันทึกหลักฐานการสัมภาษณ์ที่เป็นประเด็นสำคัญ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. จัดทำหนังสือเพื่อขออนุญาตรวบรวมข้อมูลจากประธานสาขา
3. เขาพบกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลพร้อมนัดสัมภาษณ์ล่วงหน้า
4. เขาพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความรู้ความสนใจ ศึกษาด้านการจัดดอกไม้ไทย ด้วยแบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง
5. นำแบบสัมภาษณ์กลับมาตรวจสอบความเข้าใจด้านเนื้อหาดำเนินการวิเคราะห์
6. สรุปเขียนรายงานผลการศึกษา